

[Holstein.]

stemmelsen af Smørrets Produktionspris? Hvorledes skal den markdriftsmæssige Værdi af Roe-, Kløver- og Græsmark indgaa i Bestemmelsen af Smørrets Produktionspris? Jeg har, længe før vi havde Landbrugskrise, som vi nu har det her i Landet, for Aar og Dag siden hørt kyndige Landmænd, som vel at mærke ikke var Frøavlsspecialister, men kyndige Kvægopdrætttere, Føregangsmænd i Kvægbrug, med Avlsdyrbesætning, sige, at Kobesætningen var et nødvendigt Onde i Landbrugets Markdrift, at Køerne fortrinsvis opfyldte, naar man virkelig vilde dissekere Problemet, Opgaven som Gødningsmaskine.

Der er altsaa meget delte Meninger baade i det praktiske Landbrug, de, som allerbedst ved Besked, og inden for Landøkonomisk Driftsbureau, fra det teoretiske Landbrugs Eksperters Side, om, hvad der skal forstaaes ved Produktionsprisen for Smørret. Men lad os nu sige, at det var muligt at finde en lovteknisk tilfredsstillende og en til alle Sider retfærdig, praktisk Definition af Produktionsprisen under Hensyn til de forskellige Brugs Størrelse i de forskellige Egne af Landet. Lad os forudsætte, at dette er muligt. Hvad betyder saa Kravet om, at Staten skal sikre Hovederhvervet Produktionsprisen for enhver af dets Produktionsgrene til enhver Tid og under alle Forhold? Det betyder intet mindre, end at den danske Landbostand gaar over til et fuldkommen national-socialistisk Landboprogram. Det er det, Staten skal gennemføre og gøre i Tyskland. Er det altsaa den Vej, det diametralt og principielt modsatte af, hvad Landbruget hidtil økonomisk har været inde paa, nemlig den økonomiske Liberalismes, Frikonkurrencens og Frihandelens Principper, man ønsker at slaas ind paa — i en dansk Form, det behøver jo ikke at være en Efterabning af det tyske, men det er principielt det samme —, saa maa der, synes det mig, som uundgaaelig Konsekvens kræves, at den danske Landbostand ogsaa betragtes som Samfundets, som Rigets Bønder, som Landets Ernæringsstand, Reichsnährstand, der staar i et særligt Forpligtelsesforhold over for den øvrige Befolkning med Hensyn til Tilvejebringelse af dens Ernæringsmidler, og saa maa Konsekvensen blive, at Staten, som den har det i Tyskland, faar Kontrol med og Haand i Hanke med Fastsættelse af Priserne paa Fødevarer, med Tilvejebringelse af en justum pretium paa Fødevarer, ikke blot for Producenten, naar han sælger

sine Varer, men ogsaa for Konsumenterne, naar de køber deres Varer.

Og een Ting til. Man maa ogsaa tage den Konsekvens, at de Fordele for Landbruget, den Risikoudligning, den økonomiske Tryghed for Hovederhvervets Udøvere, som Staten skal sikre, ikke kan udnytttes. Jeg har sagt det før, i sidste Rigsdagssamling, men jeg har tilstrækkelig ofte erfaret Rigtigheden af Professor Henning Matzens Ord: Man skal aldrig blive træt af i Politik at sige det samme om det samme. Der kan gaa lang Tid, hvor det bliver sagt hen over Hovedet paa Tilhørerne, og saa en skønne Dag, naar Tidens Fylde er kommet, ser man pludselig Rækkevidden og Betydningen af det, der er sagt, men saa er det selvfølgelig glemt, hvem der først har sagt det.

Kravet betyder, at der maa slaas Bom for det private Initiativs Adgang, for den liberale Økonomis Adgang for den enkelte til ad Pantsættningens Vej at udnytte de Fordele privat, som Staten sikrer ham. Man skal ikke kunne pantsætte ubegrænset og gaa ind i ny Overprioritering, til Fordel for den enkelte private i Øjeblikket, til Skade for Standen og Erhvervet i Fremtiden, paa Grundlag af de Fordele, som man forlanger, Staten skal sikre Bønderne ubetinget, under alle Forhold og under alle Vilkaar.

Men saa er vi inde paa hele det samme Problem som i Tyskland om Gældssanereringen i Landbruget og Rentespørgsmaalet i Landbruget og om Adgang til Pantsætning. Og vil saa de, der rejser disse Krav over for Regering og Rigsdag — jeg haaber og forudsætter som Forhandlingsgrundlag, for ellers var det absurd i mine Øjne —, gaa med til at drage de Konsekvenser, som bliver uundgaaelige, hvis disse Krav skal fastholdes og gennemføres af Statsmyndighederne? Ellers ligger nemlig hele dette Program i Ruiner, saa er det intet værd, saa er det i Virkeligheden en Vals til hvilken Side hver anden Gang mellem national-socialistisk principiel Opfattelse af Bondestandens Kaar, Rettigheder og Pligter i det moderne Samfund og den gamle liberale Økonomis Læggen Tyngdepunktet i det private Initiativ og den individualistiske ubegrænsede Dispositionsret for Landbruget over Landbrugets Jord. Ja, hvis man vil tage disse Konsekvenser og være med til at anerkende det Forpligtelsesforhold over for Staten, som saa bliver det uundgaaelige Supplement til Rettighedsforholdet for Landbostanden, saa vil jeg ind-